

Cervell, ètica i televisió

A bans que s'acabi 1989, el doctor Enric Rubio, cap del Servei de Neurocirurgia de l'Hospital General de la Vall d'Hebron, a Barcelona, haurà fet —segons les seves paraules— el primer trasplantament o, millor, implantació de cervell, que té lloc als Països Catalans. Serà, també, la primera vegada a tot l'estat que s'utilitzarà una tècnica xinesa per realitzar l'operació.

No es tracta d'un experiment recordant el que, segons la ficció, va fer el doctor Frankenstein, sinó veure de guarir el parkinsonisme que en grau molt avançat pateix un pacient, el nom del qual per ara es guarda en secret. Si fos, posem per cas, un trasplantament de cor, de medul·la, de ronyons, de fetge o doble de pulmó i cor, l'acte mèdic no tindria més notícia que la que poden reflectir quatre ratlles en una columna de diari. Però tractant-se de modificar —perquè en el fons és això— el cervell d'una persona, el tema s'ho val.

Dret a llei, i tot i que els que s'han fet famosos perquè —diuen— han estat els primers a fer una intervenció així, són els mexicans doctors Madrazo i Drucker, la veritat és que l'any 1982, i després de moltes proves en animals, el metge suec Backlund va passar a intervenir algunes persones, parkinsonianes, i que es resistien als tractaments farmacològics habituals. Va succeir, però, que com que la intervenció quirúrgica afectava el més delicat i íntim de l'ésser humà —el cervell— les autoritats sueques li van imposar una sèrie de limitacions, entre elles la d'intervenir només en els casos terminals— que van fer que les proves resultessin totes fallides.

Cinc anys més tard, Ignacio Madrazo i René Drucker, i aprofitant que això de l'ètica i la legislació té molta més laxitud a Mèxic que a Suècia, van fer proves sobre persones sanes, llevat, és clar,

que estaven afectades per la malaltia de Parkinson. Sense que es pugui dir que avui per avui l'èxit sigui total i absolut, Déu n'hi do del percentatge de curacions que han aconseguit.

Ara, el doctor Rubio, a Barcelona, farà el mateix, però amb una variant: la xinesa. Efectivament. Per a fer aquesta implantació cal afegir a una determinada zona del cervell un teixit que produeixi dopamina, compost que és, precisament, el que, en faltar, provoca el parkinsonisme. Aquest teixit, i segons cada cas particular, pot ser provinent de les càpsules suprarenals del

mateix pacient (llavors, és clar, no apareix cap rebuig) o bé procedent de teixits dopa minèrgics obtinguts de fetus

(la qual cosa, per cert, ha obert en alguns llocs, la porta a un mercat negre de teixits fetals i de dones que, per poder menjar un mos de pa, es fan embarassar per vendre's el fetus).

La novetat del doctor Rubio és que utilitzarà la tècnica coneguda com a procediment esterotàxic per primera vegada entre nosaltres. Ell és conscient del que intervencions d'aquestes poden provocar tot un cúmul de preguntes sobre ètica. Si més no, perquè és el començament de la intervenció directa en el cervell humà, de cara —per ara— a provar de curar certs graus de parkinsonisme. La malaltia d'Alzheimer, demències senils, etcètera, són altres afecions que en un futur pròxim es podran curar també amb aquest sistema. A part, és clar, d'arranjar cervells a certes persones, que han demostrat, moltes vegades en públic, que necessiten —pel que diuen i el que fan— un tractament d'aquesta mena. Si és que se'ls troba el cervell, una vegada foradat el crani, val a dir-ho.

(Com a corol·lari. ¿Us imagineu una implantació procedent de Jordi Pujol afegida al cervell del senyor Gorbachov? Ja me l'imagino anant pel món al crit de «¡¡Som 300 milions!!». ¿O una implantació procedent de l'Eliseu Climent aplicada a la matèria gris —o negra, que això no ha quedat encara clar— del senyor Barrionuevo? Aquest últim cas, si més no, seria impossible. Perdoneu, però m'adono que he dit una bajanada científica.)

Josep Català*

* Cap de la secció de Ciència del diari Avui.

